

СХОВИЩА

Repositorya Potestatis

СИЛИ

№ 6
2026
січень

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор
Ігор Мехеда

Редактор
Альона Дмитрук

Коректор
Данило Ігнатенко

Верстка
Анна Волошина

Дизайн
Олексій Данческу

Видавець
Ігор Дмитрук

Зв'язок з редакцією
tureligious@gmail.
com

ПРО ЖУРНАЛ «СХОВИЩА СИЛИ»

«Сховище Сили» (*Repositoria Potestatis*) — науково-популярний щомісячний журнал, присвячений дослідженню найпотаємніших та найзагадковіших куточків духовного світу. На його сторінках оживають оповіді про місця сили, священні традиції, релігії світу та культурну спадщину людства. Читач із легкістю порине у світ релігієзнавчих досліджень, міфів і містичних практик, відкриваючи глибинні сенси, що формували цивілізації протягом тисячоліть. Це видання для тих, хто шукає знання, натхнення та енергію в перетині науки й сакрального.

ЗМІСТ

Інтерв'ю

Інтерв'ю з Ігором Мехедою про його переклад манускрипту « Книга могутності»

6

Ексклюзив

«Книга Могутності»

11

Цивілізації

Енума Еліш: космогонія влади, страху і перемоги над хаосом

24

Містичні традиції

Феномен «глосолалії»: таємниця релігійного містицизму

26

Міфологія та сакральні тексти

Епос про Гільгамеша: безсмертя, якого не досягли

30

У шостому номері нашого журналу представлено багато ексклюзивних матеріалів. Ми торкнемося основи, яка підживлює багато давніх і сучасних магічних систем, а саме «Книжок Сили» давніх цивілізацій Месопотамії.

Під назвою «магічні книги Месопотамії» зазвичай мають на увазі реальні клинописні тексти, знайдені археологами, які містять заклинання, ритуали, обряди очищення та астрологічні передбачення. Це не міф — тисячі таких текстів зберігаються в музеях світу.

Здебільшого це глиняні таблички з клинописом, рідше — серії табличок (аналог сучасної книги), часто з помітками для жерця: коли, як і для кого читати. Більшість із них походить із VII–II тис. до н. е. Ці тексти створювали не «чаклуни-одинаки», а офіційні жерці-маги (āšīru — заклинач, екзорцист; bārû — віщун; kalû — співак обрядових пісень). Вони працювали при храмах, царських дворах і лікувальних комплексах. Магія була частиною офіційної релігії.

Що робить ці тексти магічними? У них міститься чітка структура заклинань, імена богів і демонів, сакральні формули, обрядові дії (вогонь, вода, дим, вузли), прив'язки в часі (ніч, світанок, фази Місяця). Це операційна храмова магія. Також на табличках є застереження: тексти з доступом «лише для тих, хто має посвяту», таблички з попередженнями, формули, які «не можна читати неправильно», або написи: «Непосвячений хай не читає».

Чому ці книги досі вивчають? Тому що це найдавніша системна магічна традиція людства та основа пізнішої грецької, герметичної й середньовічної магії. Багато мотивів зустрічаються в алхімічних текстах і магічних гримуарах.

У цьому номері ми вперше публікуємо знаменитий текст «Книга Могутності» — гримуар 1342 року, який вивчав та оприлюднив Ідріс Шах, відомий дослідник містичних учень Близького Сходу.

А також уперше — як виглядають магічні книги, які й досі знаходять на території Туреччини.

І ще багато цікавого. Редакція докладає максимум зусиль, щоб віднайти й донести до читачів рідкісні та цінні знання й релігієзнавчі дослідження, які будуть корисними для формування внутрішньої сили кожного з нас.

Головний редактор: Ігор Мехеда

ІНТЕРВ'Ю З ІГОРОМ МЕХЕДОЮ ПРО ЙОГО ПЕРЕКЛАД МАНУСКРИПТУ «КНИГА МОГУТНОСТІ»

Ігоре Володимировичу, чи постає «Книга Могутності» як цілісний магічний трактат, чи радше як зібрання різних, інколи суперечливих практик?

Практики, які зібрані у «Книзі Могутності», лише на перший погляд виглядають суперечливими. Насправді видно, що вони належать до однієї цілісної системи знань. Фахівці відносять ці описи до спадку цивілізацій Давньої Месопотамії, які пережили владу римлян та османів і збереглися на територіях Близького Сходу та Малої Азії. Ця книга походить із міста Андіанополіс (колишня назва — Зефіріум, також Зефіріон); стверджується, що вона належала магу цього міста.

Який образ мага формує ця книга: носій сакрального знання чи технік жорсткого управління реальністю?

Мага у ті часи сприймали як носія сакральних знань. Але різниця полягає в тому, що маг володів знанням про те, як застосувати сакральне знання на практиці, у реальному житті, впливаючи на різні події — від керування кліматом до впливу на соціальні процеси. Наприклад, майже всі лікарі знають про застосування сугестивного гіпнозу для зцілення пацієнта від хвороби, але здійснити таку цілющу практику може не кожен. Так само й з магією: багато людей теоретично знають, що вона може діяти, але

мало хто спроможний застосувати її практично.

Чому в більшості рецептів так наполегливо підкреслюється точність дій, числові квадрати, повтори та строгий часовий порядок?

Багато давніх цивілізацій спиралися на сакральну математику. Процеси в природі сприймалися як математичні моделі. Якщо правильно відтворити модель, то правильно відтвориться й явище природи, яке вона моделює. Окрім того, квадрати можна розглядати як янтри (мандали). Якщо, наприклад, співати будь-яку ведичну мантру, що містить імена Всевишнього, то у внутрішньому духовному просторі людини виникає різноколірний візерунок. Якщо цей візерунок намалювати, то такий малюнок буде називатися янтрою. Медитація на янтру дорівнює прочитанню мантри. Але янтру можна не лише намалювати, а й записати числовим квадратом, де цифри мають відповідність до кольорів. Цифри також можна перевести у літери — у багатьох прадавніх абетках кожна літера має числове значення. Кольори можна перевести у ноти та зіграти як мелодію або навіть представити як послідовність ароматів. Таке явище, як янтри у вигляді числових квадратів, ми зустрічаємо в індуїзмі, буддизмі, релігії Давнього Єгипту, зороастризмі, африканській релігії Іфа (квадрати Ораньяни), містичних вченнях Давньої Месопотамії.

У книзі прямо сказано, що страх і сумнів руйнують дію ритуалу. Як це пояснюється внутрішньою логікою самого тексту?

У багатьох духовних вченнях вважається, що страх, відчуття провини та сумніви є спокусами руйнівних сил, які діють зсередини людини, позбавляючи душу джерел енергії. До речі, так вважає й сучас-

на психологія. Якщо душа людини позбавлена джерел внутрішньої енергії та сили, вона не в змозі керувати природними процесами. Магія діє лише тоді, коли людина, що виконує обряд, внутрішньо цілісна, врівноважена й сильна духом.

Чому майже всі ритуали вимагають самотності, таємниці, нічного часу та повної відсутності свідків?

Самотність потрібна для того, щоб людина могла контролювати та розуміти саму себе. Крім того, вважається, що усамітнення — це створення центральної точки всередині вихору Природи. Коли ми усамітнюємося, то стаємо чимось на кшталт Полярної Зірки, навколо якої «обертаються» зорі на небі.

У багатьох рецептах головну роль відіграє не лише дія, а й внутрішній стан мага. Чи можна сказати, що книга працює з психікою не менше, ніж із «силами»?

Саме так. Уся тріада давніх знань (магія, астрологія, алхімія) — це не лише дослідження та активація зовнішніх сил, але й внутрішніх.

Людина проходить величезну внутрішню трансформацію, працюючи обрядово.

У «Книзі Могутності» подано рецепти як захисту й зцілення, так і завдання шкоди. Чи видно в самому тексті межі між дозволеним і забороненим?

Так, видно. Автор пише, наприклад, що небажано завдавати шкоди ворогу і що цього не слід робити. І далі надає рецепт нанесення удару. Тобто якщо потрібно захищатися від небезпеки, то удар можна наносити, але без потреби цього робити не варто. До речі, подібний принцип проголошує й карма у ведичних вченнях.

Деякі рецепти прямо застерігають: неправильне виконання може нашкодити самому магу. Як це характеризує уявлення автора про відповідальність?

Так вважали більшість магічних систем давнини. Порушення алгоритму виконання може порушити дію різних сил як у зовнішньому світі, так і у внутрішньому світі людини.

Рецепти з магічними квадратами повторюються в різних розділах книги. Чи варто розглядати ці квадрати як окрему «мову» або систему символів?

Вважаю, що так. Коли я досліджував числові квадрати у різних духовних вченнях, то помітив, що вони схожі на матриці математичного моделювання (матриці в математичному моделюванні — це прямокутні таблиці чисел, що представляють системи рівнянь, перетворення, кореляції або дані для опису процесів; вони дозволяють зручно оперувати складними співвідношеннями та аналізувати системи в інженерії, економіці та лабораторних дослідженнях). На це також звертали увагу видатні математики XX століття. Є припущення, що давні майстри намагалися створити математичні моделі не лише природних явищ, але й проявів духовного світу (творчість, просвітлення, зцілення, спілкування з вищими силами тощо). Таким чином числові квадрати могли бути опорою для увімкнення певних процесів і у внутрішньому духовному світі людини. А ці духовні процеси, своєю чергою, мали активувати певні природні явища у зовнішньому світі. Як приклад можу також навести використання квадратів Абрамеліна середньовічними магами Європи.

У рецептах переміщення, підкорення, зупинки людей чи керування стихіями часто фігурують імена духів. Яку роль відіграє знання імен у магичній логіці книги?

Цей звичай існує ще з часів первісного анімізму. Оскільки верховне божество надто потужне, воно створило безліч духів, які є його локальними енергіями та опікуються тими чи іншими явищами природи. Кожен дух мав своє ім'я. Знання імені духа давало можливість магу або жрецю контролювати природне

явище, яким цей дух опікувався. За допомогою імені духа його викликали в храмі або на магичне коло, де з ним домовлялися про співпрацю. Водночас для виклику духа та керування природним явищем, яке він уособлює, використовувалися й імена верховного божества.

Алхімічні рецепти — зокрема трансмутація металів і пошук еліксиру життя — виглядають складнішими та вимогливішими за інші. Чому саме алхімія потребує такої суворой духовної дисципліни?

У всіх алхімічних системах (а вони існували і в Європі, і в Азії, і в Давньому Єгипті, і навіть у скіфів) для того, щоб трансформувати хімічні речовини у зовнішньому світі, потрібно почати перетворення у внутрішньому світі. Філософський камінь виростає не лише у колбі або глиняному глечику, але й усередині алхіміка, іноді перетворюючи його самого на філософський камінь. А філософський камінь розглядається як концентрація та прояв усередині алхіміка сили його духу та сили божественного духу.

Якщо читати рецепти не буквально, а символічно, що вони передусім описують: зміну світу чи зміну самої людини?

Вони символізують зміну самої людини. Виконуючи обряди, людина змінює себе: розширює свідомість, працює над собою, досліджує внутрішній і зовнішній всесвіт, намагається розкрити та розвинути свої здібності.

Якщо абстрагуватися від магичної техніки, який головний світоглядний посыл несе «Книга Могутності»?

Він дуже простий: сила духу та воля людини можуть створити неймовірне. І неймовірне потрібно створювати, адже це — еволюція

людини та її самопізнання. Бог є і всередині нас, і ми маємо надати божественній силі можливість діяти.

Наскільки, на вашу думку, важливо сьогодні говорити про такі тексти саме українською мовою й вводити їх у сучасний культурний та інтелектуальний простір України?

Дуже важливо. Я багато років свого життя присвятив вивченню різних релігій та культів у різних частинах світу. Існує дуже багато спільних рис, які об'єднують різні релігії та культу. Можна навіть говорити про певну єдину систему таємного знання, яка стоїть за всіма культурами як основа або великий архетип і «просвічує» крізь них. Коли я подорожував Товтрами та Карпатами, то бачив на камінні та у печерах магичні знаки, подібні до знаків «Книги Могутності». Їх вивчення могло б допомогти українцям краще зрозуміти духовні знання наших предків. Я впевнений, що наші предки знали про Всесвіт набагато більше, ніж ми зараз, або ж інтуїтивно відчували його глибше. Тут можна згадати й Трипільську культуру. Трипільці мали торговельний і культурний обмін з Аккадським та Шумерським царствами, тож трипільська символіка могла вплинути на культури Месопотамії, а ті, своєю чергою, — на Вавилонську культуру. Отже, ми можемо знайти багато спільних рис. Потрібно проводити дослідження, а для цього слід видавати значущі тексти українською мовою. Щоб побачити велич власної культури, необхідно розуміти й інші культури світу. Я, наприклад, уперше відчув силу та значущість наших культурних традицій, вивчаючи культури країн Південної Америки, а також ведичні традиції країн Азії.

Розмовляв Ігор Дмитрук

ТАЄМНИЧІ МАНУСКРИПТИ, ЗНАЙДЕНІ У ТУРЕЧЧИНІ

ЕКСКЛЮЗИВ

У цьому, шостому, номері журналу «Сховища Сили» ми публікуємо єдиний у своєму роді манускрипт «Книга Могутності», який досліджував та перекладав на європейські мови відомий дослідник рідкісних текстів Ідріс Шах. Ідріс Шах мав дружні стосунки з багатьма керівниками країн Близького Сходу та Північної Африки. Йому надавали доступ до бібліотек, у тому числі й закритих приватних, де Ідріс Шах шукав подібні книги, але не знайшов жодної. Проте йому повідомили, що такі книги існують за межами приватних бібліотек, і ті, хто має їх, зберігають ці книги в таємниці. За такими книгами мудрі люди навчаються обрядів і надають населенню послуги як лікарі або знахарі. У таких книгах викладені знання та магічні рецепти. Ці знання належать до давніх цивілізацій, які існували у Месопотамії, зокрема шумерського, аккадського та вавилонського періодів.

Я робив спроби знайти подібні книги, адже вже багато років веду пошук рідкісних манускриптів різних народів з метою їх перекладу та вивчення. І один із випадків був унікальним. Мої колеги, які подорожували Туреччиною, випадково познайомилися з жителем цієї країни. Він розповів їм таку цікаву

історію. Хлопчик-пастух натрапив у горах на печеру. У глибині печери було заховано кілька книжок. Вони були написані на пергаменті — з текстом та ілюстраціями. Хлопчик подарував жителю Туреччини, який спілкувався з моїми колегами, п'ять книжок. Той запропонував моїм колегам придбати ці книжки, але вони не мали такої можливості. Тоді вони попросили дозволу сфотографувати книжки й отримали його. Вони зробили фотографії та відео і після повернення до України передали їх мені.

Це були магічні книжки. На сторінках зображені Сонце, піраміди, зірки та тварини, зокрема скорпіон, змія, бик, баран, дев'ятисвічкові підсвічники та містичні діаграми. Саме ці книжки й є тими самими «братами та сестрами» «Книги Могутності».

На жаль, збереглися лише фото та відео. Але це надзвичайно цінний матеріал як для релігієзнавців, так і для дослідників таємного знання (давньої магії). Адже дослідники вперше матимуть можливість побачити, як виглядають ці книжки, їхні малюнки, тексти та містичні діаграми.

Хочу також сказати про легенди, які побутують на територіях країн, що займають простір дав-

ньої Месопотамії. Легенди розповідають, що на цій території існують невидимі піраміди. В одній із них живуть безсмертні чарівники — Каспар, Мельхор та Вальтасар. Це ті самі три королі, які, за біблійними переказами, принесли Ісусу в дар золото, ладан та смирну. Можливо, саме ця піраміда зображена у магичних манускриптах, знайдених у Туреччині.

І ще одна цікава історія. У 2007 році, коли я подорожував Іспанією, у місті Алаурін-ель-Гранде я зустрів жителя Іраку, який емігрував до Іспанії. Він розповів мені, що спочатку йому не щастило. Тоді він поїхав до Іраку та придбав у місцевих знахарів таблички з написами та знаками, які ті розкопали в пустелі, на руїнах давнього храму. Повернувшись до Іспанії, він знову почав працювати — і цього разу все вдалося. Він відкрив кілька крамничок і став добре заробляти. Сам він упевнений, що вдачу в розвитку торгівлі йому надали чарівні властивості табличок. Він також розповів мені, що дуже багато людей по всьому світу таємно користуються подібними табличками для вдачі в усіх справах.

Ігор Мехеда

КНИГА МОГУТНОСТІ

(рідкісний магічний гримуар, що містить унікальні знання та рецепти)

Вступ. Історія «Книги Могутності».

Ця книга також відома під назвами «Книга Влади і Сили», а також «Секрети мага Аптолкатера». Підзаголовки в відомих копіях звучать так: «Найдавніші секрети арабської кабалістики майстра Аптокальтера, мага міста Адріанополіс». Ім'я Аптолкатер могло бути спотвореною транскрипцією арабського слова «Абд-ель-Кадір» (Посланець Господа).

Манускрипт, імовірно, був написаний у 1342 році в Адріанополісі (згідно з літописами, місто має таку назву з 140 року нашої ери, розташоване на території сучасної Туреччини; раніше воно називалося Зефіріум, а цивілізовані людські поселення в цій місцевості почали з'являтися ще за 5 тисяч років до нашої ери) і став відомим у середовищі арабських магів із XIV століття, а серед європейських — з XVIII століття. Саме у XVIII столітті з'явилися його переклади європейськими мовами. Найвідомішим є переклад іспанською мовою (місто Толедо на той час було одним зі світових центрів окультизму).

Ім'я перекладача з арабської на грецьку історія не зберегла. З грецької на іспанську та англійську мови текст переклав дослідник магії, який підписався псевдонімом J.D.A. з приміткою «під покровительством Майстра A.N.K.B.», очевидно, свого окультиного Вчителя. Перше друковане видання з'явилося в Європі 16 липня 1724 року.

Останнього разу манускрипт був включений до збірника середньовічних гримуарів, зібраних і виданих суфієм і магом Ідрісом Шахом у 1957 році (Ідрис Шах — суфій, маг і містик, жив і працював у 1924–1996 роках, видав 35 книг і понад 100 академічних монографій на зазначені теми, був консультантом багатьох монархів Азії та Європи, завдяки чому отримав доступ до закритих архівів, віднайшов, переклав і оприлюднив багато давніх магічних манускриптів).

Ідрис Шах самостійно здійснив повторний переклад тексту з арабської на сучасні мови — іспанську та англійську, використовуючи сучасну термінологію, зрозумілу читачам XX століття. Ідрис Шах писав:

«Я вивчив багато манускриптів на окультині теми, якими ми володіємо нині, і виявив, що нічого подібного не трапляється в раніше виданих текстах; цей манускрипт є унікальним у своєму роді. Досліджуючи магічні дії, викладені в цій книзі, я з упевненістю можу віднести її створення й практичне застосування до регіону Близького Сходу, який був територією розквіту науки вавилонської магії».

Попри те що про рукопис не згадувалося у великих бібліографіях своєї епохи, твір справді існував у середньовіччі й зберігався в таємниці в бібліотеках магів та алхіміків. За чутками, один примірник цієї книги зберігається в бібліотеці кафедрального собору Святої Софії в Бонні, а ще один — в архівах Британського музею.

Вона потрапила до мене, до вашого покійного слуги й мага Раокріома, який здійснив цей варіант авторизованого перекладу «Книги Могутності» з іспанської мови, у 2005 році. Мої учні та друзі, що мешкають в Іспанії, виконуючи моє прохання щодо пошуку давніх магічних манускриптів у бібліотеках цієї країни, 7 квітня 2005 року під час відвідування бібліотеки в місті Малага зайшли до сектора окультичних книг і рукописів. Несподівано з поліції їм просто до рук сам упав примірник цього манускрипту. Ознайомившись зі змістом тексту, вони з'ясували, що він ніколи раніше не публікувався жодною зі слов'янських мов. Також було встановлено історію походження тексту книги (її наведено вище).

Після цього текст було набрано іспанською мовою в електронному вигляді та надіслано до Києва для підрядкового перекладу. Робота над перекладом тривала два роки. Складність перекладу магічних текстів полягає в тому, що під час роботи з ними сили, інформація про які викладена в тексті, починають впливати на перекладача, нерідко вводячи його в змінені стани свідомості або спричиняючи в його житті низку цілком містичних подій і збігів. Саме тому робота над, здавалося б, невеликими рукописами часто розтягується на роки.

Доля розпорядилася так, що український переклад манускрипту було повністю завершено й підготовлено до видання 28 грудня 2025 року. Утім, усі труднощі вже позаду, і Ти, наш дорогий Читачу, тримаєш в руках цю унікальну рукописну пам'ятку. Багато сучасних магів випробували ритуали цієї давньої книги на власному досвіді й переконалися в їхній дієвості. Нехай же і Тобі, шановний Читачу, ці ритуали допоможуть досягти успіху!

Магічний рецепт № 1.

Як перемогти будь-якого ворога будь-якого типу.

Напишіть наступний квадрат на білій хустці чорним або червоним кольором.

Написання квадрата має здійснюватися на Молодий Місяць. Носіть його на собі лише під час ритуалу перемоги над ворогами — на рівні серця. Під час носіння цієї хустки, а також під час виконання ритуалу перемоги над ворогами, на магові не повинно бути жодного одягу, що містить шви, — дозволяється лише безшовний одяг (інакше ритуал не спрацює, а удар отримає не ворог, а сам маг).

Коли ви захочете завдати поразки ворогам, одягніть безшовний одяг, розмістіть хустку на рівні серця, вийдіть на вулицю і в місці, де вас ніхто не побачить, вимовте слово «Алакан» (в оригінальному тексті — Alakan), дивлячись на схід; повторіть його, дивлячись на північ і на захід. Магічні сили протягом трьох днів переможуть будь-якого вашого ворога будь-якого типу.

A	I	K	N
P	R	M	C
D	H	T	R
M	M	P	M

Магічний рецепт № 2.

Змусити прийти тих, хто вас образив.

Щоб змусити прийти тих, хто вас образив, вимовте слово «Раїзіно» (в оригінальному тексті — Raizino) 7 разів. При цьому ви повинні бути на самоті в час сутінок і дивитися в різні сторони світу, починаючи з півночі (північ — схід — південь — захід).

Після цього візьміть засушений листок з дерева. Засушений листок має бути трикутної форми. Якщо форма листка не трикутна, обріжте його до трикутної форми ножом або ножицями з чорною ручкою, які ніколи раніше не використовувалися.

Далі візьміть дерев'яну ручку синього кольору й напишіть магічний квадрат на цьому трикутному листку.

Листок із написаним на ньому квадратом спалить у вогні лампи, яка перед цим не менше трьох годин перебувала в приміщенні й не виносилася на вулицю. Під час виконання ритуалу поруч із вами не повинно бути нікого на відстані щонайменше 300 кроків. Найкраще виконувати це в усамітненому місці, де ніхто не може вас бачити.

У правій руці протягом усього часу спалювання листка потрібно тримати достатню кількість мотузки чорного кольору (зазвичай під «достатньою кількістю» мається на увазі довжина від передпліччя мага до кінчика найдовшого пальця руки, якою виконується ритуал — примітка Раокріома).

Після завершення ритуалу попіл від листка рекомендується кинути в проточну воду.

R	A	I	Z	I
I	Z	I	A	R
A	Z	B	G	D
B	M	M	T	M

М	М	В	А	В
В	А	В	М	М
М	М	В	В	А
А	В	В	М	М

Магічний рецепт № 3.

Для того, щоб усунути людей за допомогою магії.

Для здійснення вбивств за допомогою магії потрібні серйозні причини й глибока озлобленість. Це щось забороне-не й неприпустиме ані Богом, ані Людьми, ані навіть Геніїв Темряви. Ймовірно, не знайдеться нікого, хто міг би з цим не погодитися. І все ж у поодиноких випадках це вважається необхідним, і ось спосіб дії в таких ситуаціях.

Свинцеву пластинку квадратної форми підвішують у пульсі ріки (ділянці бурхливої течії після водоспаду або порога), так щоб вона певний час омивалася водою. Так роблять сім разів на день упродовж семи днів.

Після завершення сьомого підвішування на сьомий день цю пластинку переносять у місце, де має бути проведений експеримент.

Після цього необхідно підготувати такі речі: сльозу вдови, три перші камені, які трапляться вам біля ріки, та черевики, що не носилися протягом одного року. Усі ці елементи разом зі свинцевою пластинкою поміщаються в дерев'яну скриньку, виготовлену без цвяхів. Скриньку закопують у землю, і жодна людина не повинна знати місця її знаходження.

Коли виникала потреба навести порчу, той, хто виконував обряд, змальовував усі предмети, що містилися в скриньці, на пергаменті, точно відтворюючи їх, і спалював на полінцях білого кольору, промовляючи при цьому визначені слова. Ось ці слова:

ЕОО ЕОО ЕОО ММОО АДАДБАСАНА (ЕОО ЕОО ЕОО ММОО АДАДБАСАНА).

Вимовляти їх потрібно 7 разів по 7, і як результат — жертва помирала. Усе це необхідно робити вночі, щоб ніхто вас не бачив.

У давнину ворогів убивали за допомогою такого квадрата:

Цей квадрат писався білими чорнилами поверх чорної хустки, і людина-жертва, яка мала бути вбита, повинна була носити його на тілі. Потім виконавець виготовляв квадрат ще 5 разів і 20 разів — поверх зеленого шовку чорними чорнилами. Уся ця операція мала здійснюватися протягом двох годин між початком сутінків і повною темрявою.

Якщо людина-жертва не носила квадрат на собі, вона захворювала й усе одно помирала після закінчення 70 днів; у першому ж випадку — протягом 3 днів.

Магічний рецепт № 4.

Для переміщення з одного місця в інше за допомогою магії.

Дух Амфарол (Ampharol) панує над миттєвими переміщеннями в усі місця. Він — король Духів Польоту. Цар Соломон, так само як і давніші монархи східних країн, часто згадували цього Короля Духів Польоту у своїх магічних книгах: «Той, хто прийде до тебе, коли знаєш Його Ім'я». І це справді так. Ім'я це таке: «АМФА, РОЛА, МФАР, ОЛАМ».

Спосіб здійснення переміщення такий. Через п'ять днів після повного місяця слід узяти п'ять каменів — із різних місць, де не видно Сонця. Потім маг, несучи свій капелюх і свої туфлі в руках, іде до місця, де дмуть сильні вітри, та промовляє слова гучним голосом, аби Генію було чути, вимовляючи ці Імена: «АМФА, РОЛА, МФАР, ОЛАМ» (в оригінальному тексті — AMPHA; ROLA; MPHAR; OLAM), так, як вони записані в квадраті, а також використовуючи числові значення слів (примітка: тут мається на увазі система ABJAD, що застосовується в івриті та арабській мові, де кожна літера має свій числовий еквівалент).

Геній з'явиться — він буде високого зросту і матиме за спиною мішок. У мішку, якщо ви спитаєте його, буде Перстень Подорожей, який він вам вручить. Цей перстень слід зберігати в маленькій вовняній торбинці, яку потрібно натирати ртуттю кожні 30 днів. Коли виникне потреба скористатися ним, до Генія слід звертатися як до Еміра, оскільки він є Еміром усіх духів. Він говорить усіма мовами й також пояснює способи вивчення та запам'ятовування мов.

(Примітка: у тексті вживається форма «AMIRE» (AMIRE). Майже без сумніву мається на увазі арабське слово амір / емір (AMIR, EMIR), тобто «князь». Існує кілька класів емірів. Літературне значення — «командир», що є основним. Емірами називають князів на арабських землях, а раніше це був титул халіфа — Амір аль-Мумінін, Командир Вірних. У цьому контексті мається на увазі Командир Духів (Геніїв), а не нащадок Пророка Мухаммеда; так само цей титул носили турецькі отамани.)

У пізніх копіях «Книги Могутності» було додано ще один, іще цікавіший спосіб миттєвого переміщення з одного місця в інше.

A	M	PH	A
R	O	L	A
M	PH	A	R
O	L	A	M

Магічний рецепт № 4-А.

Для переміщення з одного місця в інше за допомогою магії.

Як миттєво переміститися з одного місця в інше. Це один із великих секретів мудрості далеких часів, відомий нині небагатьом, оскільки одного разу він уже був утрачений.

Наберіть снігу й закип'ятіть його в олії на вогні. Співвідношення: одна третина олії до двох третин снігу. Вогонь має бути складений із двох типів дров: білих і червоних. Киплячу суміш з олії та розтопленого снігу перелийте в мішок, зроблений із сечового міхура вівці.

Коли ця суміш пробуде в цьому міхурі протягом однієї Місяця і половини Місяця, виверніть її на вугілля, а після цього подрібніть усе на порошок на алебастровому столі. Порошок помістіть у ріг, і коли захочете летіти, візьміть дрібку цієї субстанції та вкладіть її між сторінками книги. Потім сховайте книгу серед предметів вашого одягу в задалегідь підготовленому місці.

Після цього, взявши книгу, сядьте й думайте про місце, до якого збираєтеся летіти. Спочатку цей політ триватиме довго. І коли під час польоту ви відчуєте втому, вам потрібно лише сказати: «Сіспі, Сіспі», — і ви опинитеся в пункті призначення. Коли ж захочете повернутися до початкового місця, слід сказати: «Іттсс, Іттсс», — і ви повернетесь.

Це розповів один правитель давніх часів, який використовував цей секрет для управління двома країнами, переміщаючись між ними так швидко, що жоден із мешканців обох держав про це не знав. Усе закінчилося в той момент, коли під час переміщення з однієї країни до іншої його було помічено, внаслідок чого він утратив одне зі своїх царств.

Магічний рецепт № 5.

Захист від злих духів.

Захист від злих духів. Коли ви виконуєте магичні операції з алхімії, білої або червоної магії, найкраще тримати в лівій руці цей квадрат, написаний на аркуші:

Цей талісман притягує добрих духів, разом з якими приходили й інші душі, і маги давнини таким чином досягали Монархії Вищої Магії та, як наслідок, здобували велику владу.

Магічний рецепт № 6.

Як зупинити людину, тварину, корабель або колісницю.

Цей талісман походить з Індії, де його широко використовували королі тих земель проти заколотників. Захищені цим талісманом, вони могли керувати королівствами, а переможені вороги завжди тікали.

Цей квадрат пишеться на зеленому листі жовтою фарбою в будь-який час дня або ночі.

Застосування цього квадрата дуже просте. Коли виникає потреба його використати, дивіться на птаха, людину, корабель або колісницю, тримаючи квадрат у лівій руці. Вимовте числа: 1, 21, 63, 7, а потім 12, 4, 6, 8, до отримання ефекту, який проявляється миттєво. Вимовляйте числа повільно, але не підвищуючи голосу.

Якщо вам страшно або з'являються сумніви щодо результату, квадрат перестає діяти. Ви маєте знати, що страх і сумніви руйнують магичний ефект. Про дії під час експерименту нікому не слід розповідати. Якщо ж ви комусь довіряєте, це повинні бути лише кровні родичі. Під час виконання експерименту ваша голова має бути покрита жовтою хусткою.

За допомогою такого квадрата маг також може звільнити ритуальне місце від небажаних відвідувачів.

Магічний рецепт № 7.

Як зробити так, щоб двоє людей полюбили одне одного.

Візьміть мотузки різного кольору. Одна — кольору землі, одна — кольору сонця, одна — Місяця. Три мотузки зв'язують між собою й кладуть у невеликий глиняний посуд. Через три дні додайте туди трохи м'якоті жасмину, добре все спресуйте й отримайте фарбу, необхідну для написання цього квадрата.

Потім візьміть шматок білого полотна, який заздалегідь був поміщений у воду з ячменем і висушений. На цій хустці отриманою фарбою нанесіть квадрат. Квадрат має бути виготовлений у першу частину дня, коли його ще видно на світанку. Найкраще, підготувавши всі предмети, дочекатися темряви, але такої, коли ще видно, і тоді написати цей квадрат. Після того як квадрат буде завершено, помістіть його між двома плоскими каменями у вашій кімнаті й залиште там на дві ночі. Виймаючи його, вимовляйте вголос імена двох людей, які мають полюбити одне одного. Повторюйте описане ще протягом трьох днів — і отримаєте задуманий результат.

Магічний рецепт № 8.

Як керувати погодою і викликати ураган.

Ураган підвладний Генію на ім'я АРРИДІ (ARRIDI). З огляду на це ви повинні приготувати квадрат з його ім'ям, написавши його на поверхні будь-якого металу ручкою, зробленою зі стебла очерету.

При цьому необхідно викликати духа й попросити його розв'язати ураган. Робиться це так: ідіть у потаємне місце, зосередьте погляд на Сході, після чого візьміть кілька каменів із місця, де ви перебуваєте. Один камінь покладіть перед собою, а решту — по одному в кожному з напрямків сторін світу. Потім чотири камені покладіть у маленький мішечок із бавовняної тканини, який має бути прикріплений до вашого пояса.

Під час збирання каменів ви повинні промовляти: «ЯРРИДІ» (YARRIDI). Якщо при цьому ви щось почувєте — не слухайте, якщо щось побачите — не дивіться. Повернувшись до свого дому, омийтеся з голови до ніг водою, в яку додайте трохи солі. Після того як висохнете, візьміть ці чотири камені й покладіть їх поверх талісмана Генія — і він з'явиться.

Він може з'явитися в будь-яку мить, коли камені буде розкладено. Коли він явиться, говоритиме з вами тихим голосом зверху. Запросіть його спуститися й запропонуйте скуштувати шматок хліба, який ви спекли для нього. Якщо він прийде, то набуде вигляду людини, вкритої волоссям і одягненої в одяг слуги. Він говоритиме з вами на багато тем і розповідатиме, в чому полягають таємниці нумерації різних справ.

Попросіть його розповісти вам щось інтригуюче про когось — і він розповість. Після цього натякніть йому, що він має зробити щось для вас. Він неодмінно зробить це, але спершу скаже: «Я нічого не можу вдіяти», на що ви повинні відповісти: «Я нічого не хочу знати, але ти мені допоможеш».

Потім скажіть, що бажаєте розв'язати ураган, і вкажіть, у якому саме місці та якої тривалості має бути це явище. Він не піде доти, доки ви не дасте своєї згоди прийняти від нього дар у вигляді двох каменів різного кольору: одного червоного й одного білого. Це його символ (знак), і якщо вмістити їх у кільце з міді, Геній завжди приходитьиме, коли ви опускатимете це кільце у воду.

Це кільце загалом не претендує на те, щоб бути особисто вашим, але ви зможете його бачити, тоді як інші — ні. Також ви зможете розмовляти з ним, не бачачи його. І після того, як Геній піде, ураган розпочнеться в той час, який ви встановили.

A	R	R	I	D	I
A	R	R	I	D	I
A	R	R	I	D	I
A	R	R	I	D	I
A	R	R	I	D	I
A	R	R	I	D	I

Магічний рецепт № 9.

Для викликання розбіжностей і конфліктів між двома людьми.

Розбіжності — річ погана, і вдавайтеся до цього лише щодо людей, які, на вашу думку, цього заслуговують. Досягається це таким чином. На свинці за допомогою предмета із залізним наконечником напишіть такий квадрат як показаний збоку.

Візьміть цей квадрат і зашийте його в шматочок шкіри. Цей комплект повісьте собі на шию. Після цього, коли захочете викликати згадані розбіжності, вимовте слова РОУДМО і РХАХХУО (ROUDMO, RHANNUO) по сім разів у напрямку кожної з чотирьох сторін світу гучним голосом.

Це означає, що, вже бажаючи, аби двоє людей сварилися між собою, вимовте їхні імена й додайте тихим голосом: «Сваріться, сваріться, роудмо», — і вони почнуть вступати в конфлікт. Коли ж захочете, щоб сварка припинилася, скажіть ОМДОР (OMDOR), і сварка припиниться.

Таким способом у давні часи, коли було багато війн, чимало воєн припинялися, особливо між віруючими та ворогами віри. Якщо ж ви бажаєте запобігти нападу, вимовте те саме слово, швидко заплющивши очі.

Н	Д	Н	Д	Н
І	Д	І	Д	І
Д	Н	Д	Н	Д
Д	І	Д	І	Д

Магічний рецепт № 10.

Як поговорити з людиною, яка вас цікавить, і отримати відповіді на відстані.

Цей рецепт є одним із найвищих досягнень окултних наук, і для його здійснення потрібне дещо більше, ніж звичайна магія. Перед виконанням ритуалу необхідно постити протягом семи днів, не вживаючи води вдень — від світанку до заходу Сонця.

Після цього ви повинні промовити такі цифри ніби про себе, повертаючи голову в усі можливі сторони: 1, 9, 2, 5, 4, 9, 6, 5, 3, 3. Далі думайте про людину, з якою вам потрібно поговорити, з надзвичайною концентрацією на справах, що її стосуються, аби потім звертатися до неї з підвищеним голосом. Якщо ж людина, до якої це стосується, не знає про ваші наміри, ви повинні посилити цей нічний експеримент так, щоб вона почула вас уві сні.

Потім потрібно приготувати три склянки з водою: одну — повністю наповнену, другу — наполовину, а третю — порожню. Візьміть таку кількість гальки, яка відповідає наведеним цифрам (тобто сумі цифр, указаних у рецепті), і наповнюйте цими камінцями спочатку першу склянку, потім другу і третю, доки всі вони не вмістять усю кількість каміння.

Після цього продекламуйте всі цифри пошепки, опускаючи губи в кожную зі склянок. Тепер промовте повідомлення, про яке ви думали, у кожную зі склянок, говорячи всередину, і приготуйте нову (четверту) склянку для відповіді. Якщо ви хочете почути відповідь, спрямовуйте слух до четвертої склянки й слухайте. Ви отримаєте відповідь, якщо все було підготовлено належним чином.

Якщо ж ви не чуєте відповіді, то відчуєте звук, подібний до стрекотіння цвіркуна, яким вам буде повідомлено, що ви припустилися якоїсь помилки й повинні почати все спочатку. Коли таких ритуалів буде виконано сім, ви зможете розмовляти з будь-якою людиною так легко, ніби зустріли її вічна-віч — удень чи вночі, і вона вам відповідатиме, хоча вона цього чи ні, незалежно від того, чи буде зайнята в той момент, коли ви забажаєте з нею поговорити.

Спочатку, звичайно, це буде дещо складно, оскільки потрібно багато практикуватися, щоб досягти відмінних результатів. Дуже багато хто помиляється під час слухання у четвертій склянці, приймаючи бажане за справжній голос. Це велика дурість, оскільки до властивостей Генія не належить допомога вам — Геній лише передає повідомлення.

Магічний рецепт № 11.

Як запобігти пліткам і заздрості.

Це вдається найкраще, якщо ви знаєте, хто є вашим ворогом. Візьміть невеликий шматочок печінки й загорніть його в папір, відірваний від паперового рулону. Потім підвісьте все це поблизу вогню й зафіксуйте свій ненависний погляд на цьому, ніби це ваш супротивник. Відразу ж напишіть цей магічний числовий квадрат поверх паперу й негайно спаліть папір (печінка при цьому залишається підвішеною).

Тоді чоловік або жінка, які вас ненавидять, відчують провину за скоєне, шукатимуть зустрічі з вами, щоб попросити пробащення. Людина, щодо якої спрямовані ваші дії, бачитиме уві сні, що вона зробила помилку й зобов'язана її виправити, інакше їй загрожує втрата життя. Якщо ж ця людина далеко і не може прийти або приїхати до вас, знайте, що ваша дія досягла успіху в той момент, коли печінка набуде форми половини Місяця. У цьому випадку припиніть дії.

Ви можете зняти свій вплив із супротивника, який розкався у своїй помилці. Для цього знову загорніть висохлу печінку в папір, знову нанесіть квадрат на папір і помістіть папір у воду до повного зникнення цифр. Пам'ятайте, що людина вами прощена (після цього залишки печінки та інші рештки ритуалу вкиньте в проточну воду; спалювання цієї печінки до кінця може зашкодити як магові, так і прощеному пліткареві — примітка Раокріома).

Від заздрості та антипатії також може захистити мідна монета, сплюснена ударами до квадратної форми. На неї наносять уже відомі вам цифри, після чого все загортають у вовняну хустку й зберігають у місці, недоступному для інших.

Магічний рецепт № 12.

Для досягнення покірності людей.

Візьміть ланцюжок, гачок і шматочок дерева завширшки у три пальці. Зв'яжіть усі ці предмети мотузкою без вузлів. Покладіть усе це в заглиблення в підлозі, де ніхто не ходить. Відразу ж напишіть на шматочку паперу такий заклиналий текст як вказано ліворуч.

Дивіться на цей текст при світлі вашої лампи протягом однієї години щодня після півночі. Після цього негайно зваріть його в чистій воді доти, доки нічого не залишиться. Дивіться на свої пальці, тримаючи їх перед собою, і повторюйте: «77. 77. 77. 77, Анананан, Какака-Какак». Ви одразу відчуєте, що це справить ефект.

Коли з'являться відчуття, вийдіть на вулицю й перевірте це на першій-ліпшій людині — вона одразу буде з вами дуже ввічливою, навіть якщо раніше засуджувала вас. Магам відомо, що багато людей, які в школі були недалеко, дурні чи неосвічені, користуючись цим заклинанням, ставали відомими людьми, а інколи навіть перетворювалися на радників королів. Цей секрет називається «Скарб Знань», завдяки якому ви можете стати шанованими в усіх своїх справах і починаннях.

**E EEE EEA
AEE EEE EAA
1 1 1 1 1 1 1 1**

Магічний рецепт № 13.

Трансмутація металів.

Базові метали не можуть бути перетворені на золото або срібло без наступного квадрата.

Цей невеликий квадрат використовувався великими магами й алхіміками; його можна було побачити на всіх їхніх апаратах і на дверях їхніх домів.

«І скільки разів ви його пишете, стільки разів зростає ваша міць, яку він вам надає».

Квадрат пишеться на будь-якому предметі або матеріалі, але лише ручкою, вставленою в циркуль. Він має бути написаний тоді, коли Сонце перебуває у знаку Лева або під час з'єднання Сонця й Місяця. Коли ви приступите до своїх алхімічних експериментів, переконайтеся, що талісман знаходиться перед вами, а його цифри міцно закарбовані у вашій пам'яті. І коли розпочнете частину експерименту, знову відтворіть його у пам'яті. Це не повинно бути довірене будь-кому.

Для продовження трансмутації слід застосовувати методи, викладені філософами, або, що краще, скористатися ще й таким способом. Візьміть одне свинцеве кільце, половина якого має бути чорною, а друга — червоною, і змішайте його з ртуттю під знаком Лева. Протягом восьми днів і восьми ночей підігрівайте все це на слабкому вогні, залишивши суміш закріпленою смужкою сукна й закритою керамічною кришкою в глиняній посудині, на якій написані знаки D Z A B.

Упродовж цього часу подбайте про те, щоб ваша голова, думки й тіло були чистими, оскільки це покращує результат. Читайте приписи цієї Книги Могутності. Читайте Коран, особливо суру «Ніч Могутності». Коли ви завершите всі ці дії й ще залишиться час, не гасіть вогонь одразу. Переконайтеся, що він сам повільно згасає й втрачає силу на восьмий день.

Після виконання попереднього знайдіть свідка. Це має бути жива істота, яка бачить золото; не має значення, буде це людина чи тварина. Відкрийте посудину й дістаньте золото, з якого можна зробити все, що вам заманеться. Найкраще використати це золото раніше, ніж мине рік. Якщо щось із вищесказаного зроблено недбало, процес не вдасться; якщо ж усе виконати правильно — результат буде успішним. Якщо не вийде з першого разу, пробуйте знову, наполягайте й добивайтеся успіху. І не забудьте, що частину цього золота слід віддати бідним — у розмірі двох відсотків.

Магічний рецепт № 14.

Як набути еліксир Життя.

Перш за все ви маєте знати, що ніхто не живе довше часу, відміряного йому життєвим циклом. Спасіння, яким розпоряджається Господь, — це інша річ. Тому мудреці писали, що перед тим, як розпочати виготовлення Води Життя, слід попросити благословення у Божества.

Олександр знайшов це джерело і, побачивши його, уперше в житті відчув страх, усвідомлюючи, що в ньому прихована небезпека і причина для багатьох тривог. Тому, якщо ви не боїтеся, приготуйтеся через медитацію й голодування протя-

1	5	8	A	O
7	9	1	O	A
1	8	5	O	O
8	5	1	O	A

гом сорока днів. Коли ж відчуєте себе наповненими енергією, ідіть у пустелю й шукайте камінь, який з одного боку має бути синім, а з іншого — червоним.

Такими каменями багаті африканські пустелі; для їх розпізнання достатньо лише побачити їх, оскільки не існує іншого подібного каменю, а два його кольори розділені однією білою лінією. Це — камінь, і це — не камінь; але ті, хто його використовують, знають, на що йдуть.

Знайшовши камінь, ви повинні віднести його в місце, віддалене від світу й людей, і там виготовити для нього чохол із міді та золота, який стане для нього притулком. На чохлі слід зобразити Птаха Закону (на гравюрах його показують як птаха з людською головою та терезами, подібними до Феміди) і написати слова LILILINANANA. Після цього опустіть його у воду, набрану з ріки, і залиште там так, щоб минуло щонайменше сім Місяців — зростаючих і спадних.

Після спливу цього часу ретельно обмийтеся й одягніть новий одяг зеленого або білого кольору та, нічого не ївши, вирушайте до місця, де знаходиться камінь. Тримавши камінь у руці, промовляйте слова знову й знову, розмістивши його вище вашого серця. Завершивши це, звільніться від свого одягу й зробіть з нього вогонь.

Візьміть воду, в якій перебував камінь: це і є Вода Життя. Половину налейте в маленьку посудину, закрийте й сховайте. Призначення другої половини — бути випитою під час сходу Сонця. У такому разі ви проживете стільки років, скільки попросите. У цьому немає нічого дивного, однак слід сказати, що будь-яка людина, яка приймає цю воду, помре від старості, оскільки неможливо жити понад 200 років.

Тому все, що має зробити зацікавлена людина, — це випити решту води. Лише в цьому разі вона помре в дату, яку встановить сама.

Магічний рецепт № 15.

Як викликати бійку між верблюдами.

Цей секрет часто застосовувався полководцями у воєнні часи, коли вони прагнули посіяти смуту серед ворожих військ. Намалюйте тіла двох верблюдів на двох каменях різними фарбами. Потім зробіть отвір у кожному з каменів і з'єднайте їх за допомогою шматочків мотузки. Далі напишіть на одному камені числа антипатії та неприязні: 2, 3, 9, 4, а на другому — числа конфлікту: 3, 333, 333.

Після цього візьміться за мотузки й розгойдуйте камені так, щоб духи, які панують над указаними числами, могли їх бачити й відчувати. І негайно верблюди почнуть битися між собою. Якщо ж ви бажаєте припинити цей бій, вимовте числа з'єднання, примирення й таїнства: 1, 5, 7. Усе одразу вщухне.

Магічний рецепт № 16.

Для того, щоб відчувати тепло в холод.

Зробіть один талісман зі шкіри й повісьте його на праву руку за допомогою ремінця. У ньому мають бути вписані такі знаки:

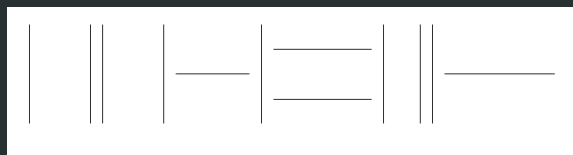

Після повного Місяця покладіть талісман під місячне світло й намалюйте на ньому ті самі знаки рукою. Заплющте очі й візьміть талісман. Усякий раз, коли ви користуватиметеся ним, відчуватимете тепло під час морозу. З давніх часів воїни, які перебували в пустелі, рятувалися цим способом уночі. У цьому ви можете переконатися самі, знявши одяг і вдягнувши амулет.

Магічний рецепт № 17.

Щоб відчувати холод у спеку.

Візьміть шматочок шкіри червоного кольору й намалюйте на ньому такі символи:

Потім, коли Сонце перебуватиме в зеніті, покладіть цей талісман під сонячні промені й намалюйте ті самі символи на ньому своїм пальцем, піднісши очі до денної зорі. Талісман слід зберігати загорнутим у полотно золотого кольору до того часу, коли він вам знадобиться.

Магічний рецепт № 18.

Для того, щоб бути хоробрим.

Щоб бути хоробрим, необхідно виготовити талісман із таким числовим квадратом:

23	23	23	23
58	85	88	55
25	28	28	25
52	82	82	52

Талісман виготовляється із зуба слона, а числа мають бути нанесені на п'яту годину дня пером, зробленим із рога козла, який помер за день до появи нового Місяця. Після цього покладіть талісман у гаряче молоко й залиште його там доти, доки слова не розчиняться в молоці. Потім випийте це молоко, подумки повторюючи слова «САМТДГКМ» (SAMTDGKM). Із цього моменту ваше серце стане безстрашним.

Магічний рецепт № 19.

Для досягнення почесей і гідності при дворі.

Постійно користуйтеся своїм капелюхом (або іншим головним убором), усередині якого шовковою ниткою жовтого (краще золотавого) кольору вишиті такі знаки:

А Д Д 7 Д 5 Д А Д Д А

І успіх усміхнеться вам не пізніше ніж через вісім днів. Але щонаочі ви повинні вимовляти по 15 разів: «ЙАРА ЙАРА АНТАРА» (YARA YARA ANTARA), що є іменем і знаками духа, який сприяє успіху, збільшує повагу та приваблює почесі.

Можливо, він з'явиться вам (але з'являється не завжди). Якщо він з'явиться, то залишить поруч із вами коричневий мішечок, і ви маєте приготувати для нього глек меду, який дух забере, а на місці глека з медом залишить білий камінь. Коли він приходить, це буде старець із білою головою, і якщо попросите, він вручить вам список, з яким ви зможете перемагати в усіх випадках. Цей список зроблений із металу, здобутого з семи гір.

Пам'ятайте: ви не повинні дякувати йому чи висловлювати подяку — така дія спричинить його зникнення.

Магічний рецепт № 20.

Як стати мудрою й респектабельною людиною.

Візьміть шматок полірованої латуні й протягом трьох ночей, у повний Місяць, залишайте його під краплинною водою, а потім знову відполіруйте поверхню. Після цього усамітніться в заздалегідь підготовленій кімнаті, де мають бути книга з чистими сторінками, чорнильниця та ручка, виготовлена зі стебла рослини.

Коли все готово, зробіть три легкі удари сім разів ручкою по дзеркалу, щоб викликати Генія. Зробіть вигляд, ніби спите, і побачите його в дзеркалі. Він запитав вас, чого ви хочете і яке ім'я викликали. Скажіть: «Кликав ДУНА (DUNA) і шукаю знайомства». Далі поясніть, чого бажаєте, і він напише відповідь, не торкаючись ручки.

Надалі, якщо є якась книга, яку ви хочете запам'ятати, попросіть його про це — і вже наступного ранку все матимете в голові й ніколи не забудете. Тож скажіть: «Приходь, DUNA, завжди, коли я кличу тебе з цією латунною пластинкою, бо ти — мудрець, а я лише невіглас-учень».

Він завжди приходить, коли ви його кликатимете, і принесе вам перстень, якщо ви цього попросите, який зробить вас респектабельними й поважними, як великого мудреця. Якщо хочете пройти курс вивчення чогось, що вас цікавить, їжте щодня не менше трьох яєць, вживаючи сіль до й після їжі.

Усе це може зникнути, якщо людина, ставши респектабельною, почне розповідати, як саме вона цього досягла, і що це не її заслуга, а заслуга знайомого Генія. Це вважатиметься дією проти Генія, який дав усе це, і дари будуть відкликані.

Магічний рецепт № 21.

Щоб слухати бажану вами музику.

Вимовте ім'я Генія «ЕЛ-АРДЕЛ» і водночас, промовляючи це ім'я, надіньте на голову металевий головний убір. Геній з'явиться, розмовляючи з вами, між вами і посудиною з водою, що стоїть на столі поруч. Говоріть із Генієм щиро, і він дозволить вам чути бажану вами музику.

Якщо ж захочете припинити слухання, вимовте його ім'я навпаки — і Геній зникне, забравши із собою музику. Але ви не повинні викликати його більше ніж один раз на день.

Магічний рецепт № 22.

Для того, щоб духи доставляли вам продукти.

Візьміть шматок скла розміром із ваш безіменний палець і покладіть його на зелений камінь, накривши листком із дерева, яке ніколи не приносило плодів. Потім пальцем напишіть на пилу такі слова: AM MA ES OM (AM MA ES OM). Після цього скажіть:

«Амесом, прийди негайно, прийди й принеси з собою все, що мені необхідно: продукти, м'ясо, фрукти і все те, що я можу їсти на королівських бенкетах».

Після цього з'явиться Геній, об'ємом у чотири рази більший за коня, але в людському вигляді, зі сміхотливим обличчям (іноді він буває з дзьобом, іноді — в масці). Говоріть із ним, як із вашим другом, і скажіть, що саме ви бажаєте їсти. Він запросить вас супроводжувати його до свого столу, але ви маєте відхилити цю пропозицію, сказавши:

«Я маю читати й писати деякі речі і з цієї причини не можу залишити це місце, бо пов'язаний обіцянкою завершити розпочате».

Геній зникне і миттєво повернеться з тим, що ви попросили, та розташує все перед вами. Потім він скаже, що йде, розмовляючи з вами в дуже приємній манері, але насправді не піде — просто ви більше не будете його бачити. Тоді ви запитаете його, чи не хоче він розділити з вами трапезу, і він з'явиться знову, сяде й буде їсти разом із вами.

Наступного разу, коли ви знову його викличете, він дасть вам своє таємне ім'я (слово), вимовляючи яке ви зможете його викликати, і він забезпечуватиме вас усім необхідним.

Магічний рецепт № 23.

Як зцілити всі хвороби.

Візьміть шматок чорної хустки й вкладіть його в щілину дерева, яке зазнавало сонячного впливу протягом семи років. Для цього давні майстри магії використовували частини дерева віком понад сім років, які найбільше піддавалися сонячному світлу. Також допускається використання якоїсь дерев'яної частини будинку, що найкраще збереглася після семи років.

Потім візьміть це дерево разом із хусткою й покладіть у білу посудину, наповнену наполовину бджолиним воском. Усе це поставте на слабкий вогонь і залиште там на два дні. Після цього додайте невелику кількість пшеничного борошна й прокип'ятіть вміст посудини у воді. Отримане тісто викладіть на білу хустку й залиште все це підвішеним доти, доки не настане повний Місяць.

Після завершення повного місячного циклу візьміть трохи бджолиного воску, влийте його в розплавлений свинець і ретельно змішайте. Із цього свинцю виготовляється кільце, яке має точно відповідати розміру вашого вказівного пальця. Потім усередині кільця вістряем заліза напишіть слова: AL OML LA.

Це кільце є талісманом від усіх хвороб. Коли ви захочете його застосувати, надіньте собі на голову чорну хустку й станьте нерухомо (у тексті буквально: як укупаний) навпроти хворого. Хворий має взяти вашою рукою руку, на якій одягнене кільце, і безперервно повторювати слова: «АЛ ОМЛ ЛА». Потім, знявши кільце, опустіть його у воду й дайте цю воду випити хворому. Хворий негайно підведеться і стане здоровим.

Магічний рецепт № 24.

Бути заговореним від ураження мечем.

Візьміть невелику кількість бджолиного воску й виготовте з нього серію маленьких фігурок: людей і тварин. Перші повинні зображати коней і втікачів-міщан. Потім зробіть одну фігуру, схожу на вас, але значно більшу за попередні, у якій в руці має бути меч.

Після цього ламайте мечі інших фігур людей, щоразу промовляючи слова:

АОАОАОАФ» (АОАОАОАРН)

Із цього моменту ви будете захищені від ударів меча так само, як були захищені герої давніх часів, що билися, користуючись цією стародавньою магичною хитрістю. Відтепер вам необхідно завжди носити із собою фігурки, про які йшлося. Їх також можна помістити в мішечок жовтого кольору й носити в ньому.

ЕНУМА ЕЛІШ:

КОСМОГОНІЯ ВЛАДИ, СТРАХУ І ПЕРЕМОГИ НАД ХАОСОМ

ЦИВІЛІЗАЦІЇ

«Енума Еліш» — один із найважливіших сакральних текстів стародавньої Месопотамії, що сформував не лише уявлення про походження світу, а й про природу політичної влади, роль богів і місце людини в космічному порядку. Назва поеми походить від її перших слів — «Коли вгорі...» — і відкриває простір, у якому ще не існувало ані неба, ані землі, ані встановлених імен. Це не просто міф про створення світу. Це теологічний ідеологічний маніфест Вавилону, у якому космогонія стає легітимацією панування.

Текст сформувався у другому тисячолітті до н.е., але остаточна його редакція пов'язана з піднесенням Вавилону та культу Мардука. Саме тому «Енума Еліш» слід читати не як «наївну міфологію», а як продуману релігійно-політичну доктрину, вписану в ритуал, храм і державу.

Первісний хаос

На відміну від пізніших монотеїстичних традицій, де світ виникає з волі єдиного трансцендентного божества, «Енума Еліш» починається з хаосу — не в абстрактному, а в цілком тілесному сенсі. Первісну реальність становлять дві водні стихії: прісна і солоня. Вони не лише матеріальні, а й персоніфіковані. Їхнє поєднання породжує покоління богів, але цей процес не є гармонійним. Молоді боги шумлять, порушують спокій, викликають роздратування старших сил.

Хаос у «Енума Еліш» — це не зло в моральному сенсі. Це стан невпо-

рядкованості, нестабільності, в якому ще не встановлено ієрархій, законів і функцій. Саме тому космогонія тут нерозривно пов'язана з насильством: порядок не народжується сам, він встановлюється через конфлікт.

Тіамат

Центральною фігурою цього конфлікту стає Тіамат — уособлення первісної солоної безодні. Її образ багатозначний: вона і мати богів, і чудовисько, і космічна загроза. Коли старі боги гинуть або відступають, саме Тіамат бере на себе роль сили опору новому порядку. Вона створює чудовиськ, очолює війну проти молодших богів і перетворюється на символ неконтрольованого, доісторичного буття.

Тіамат — це не просто «зло», а радше пам'ять про світ до закону. Саме тому їй потрібно не переконати, а знищити. У цьому моменті міф набуває виразно політичного звучання: хаос не підлягає інтеграції — він підлягає ліквідації.

Мардук і нова модель божественної влади

На тлі загального страху з'являється Мардук — бог, який погоджується вступити в боротьбу з Тіамат за умови, що після перемоги отримає верховну владу. Цей момент надзвичайно важливий: влада тут не дана від початку, вона є результатом договору і дії. Мардук перемагає не лише силою, а й хитрістю, словом і знанням. Його перемога — це акт космічного заснування нового порядку.

З тіла Тіамат він творить світ: з однієї частини — небо, з іншої — землю. Хаос не зникає повністю, він перетворюється на матерію для космосу. Таким чином, порядок виникає не ex nihilo, а через насильницьке структурування первісного.

Після перемоги Мардук отримує п'ятдесят імен — символ повноти влади, знання і контролю. Ім'я в месопотамській традиції — це не ети-

кетка, а функція. Той, хто володіє іменами, володіє реальністю.

Створення людини

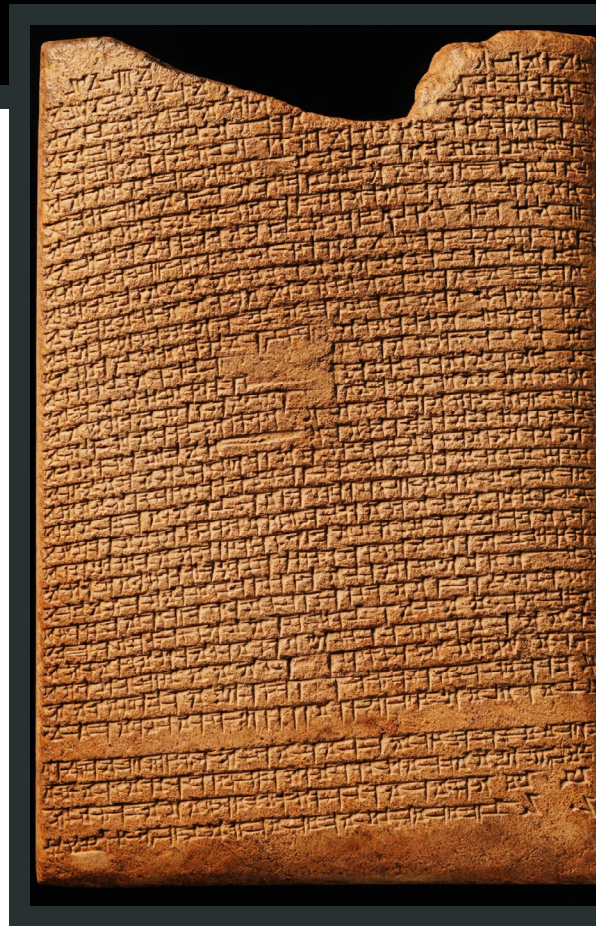
Людина у «Енума Еліш» не є центральною метою космосу. Її створюють з крові переможеного бога, щоб звільнити богів від важкої праці. Це принципово інша антропологія, ніж у біблійній традиції. Людина тут — істота службова, ритуальна, включена в космічну економіку жертвоприношень і храмового культу. Саме тому сенс людського існування не в індивідуальному спасінні, а в підтриманні встановленого порядку. Людина має пам'ятати своє місце — і водночас визнавати велич того, хто цей порядок установив.

Ритуал і держава

«Енума Еліш» не був текстом для приватного читання. Його читали й проголошували під час новорічного свята Акіту у Вавилоні. Таким чином, космогонія щороку відтворювалася як акт оновлення світу і підтвердження легітимності царської влади. Цар поставав земним представником Мардука, а отже — гарантом космічного порядку.

Тут міф стає інструментом політики, а релігія — мовою влади. Космос, місто і держава зливаються в єдину сакральну структуру.

Сьогодні «Енума Еліш» читається не як примітивна леген-

да, а як текст, що оголює глибинні механізми культури: страх перед хаосом, потребу в порядку, готовність виправдати насильство заради стабільності. Це міф про те, що кожна цивілізація починається з акту розмежування — між дозволеним і забороненим, своїм і чужим, космосом і безоднею.

Автор: Назар Комарович

ФЕНОМЕН «ГЛОСОЛАЛІЇ»: ТАЄМНИЦЯ РЕЛІГІЙНОГО МІСТИЦИЗМУ

МІСТИЧНІ
ТРАДИЦІЇ

Унікальними, а подекуди, витонченими та загадовими є феномени людської свідомості відповідно до яких, не все вдається обґрунтувати та пояснити в рамках навіть сучасних наукових методів. Одним із складних явищ, що потребують відповідного пояснення є складність семантичних та лінгвістичних конструкцій людського мовлення. Існують випадки, коли людські мовні структури, в їх внутрішній граматичній дисципліні та семантичній впорядкованості раптово виявляються недостатніми. У ці моменти слово не щезає ані з вуст, ані з думки, але змінює свою природу, оскільки перестає бути засобом звичного та традиційного нам повідомлення. Саме таким чином народжується мовлення, яке наче немає жодного адресату, але апелює тим самим до найглибшого шару людської свідомості. Воно здатне лунати немов потік складів та ритмів, - інколи різних, інколи і ніжних і в той же час здатне викликати відчуття внутрішньої зосереженості, екзистенційної впевненості та присутності іншого виміру буття.

Впродовж століть такі прояви мали різноманітні підходи та оцінки: від священного осудження як ознаки одержимості, так і психологічної аномалії яка потребуватиме належної корекції, лікування, а відповідно з точки зору науки – пояснення; від богословського підходу як особливого, глибинного молитовного феномену. Назва його

– глосолалія, – одне з найпоширеніших духовних практик та феноменів, особливо вираженого в ХХ та ХХІ століттях, яке матиме свою актуальність і надалі. Глосолалія – тонкий та непростий феномен, що поєднує в собі мовознавство, богослов'я, складнощі нейронауки та антропологічних фундаментів релігії.

Спроба пояснити глосолалію існувала в багатьох дослідників. Станом на сьогодні існує чимало спроб її дослідити, виокремити її окремі, суттєві ознаки. Чимало людей від Латинської Америки до Європи, від Африки до Азії переживаючи містичний досвід в час екзальтованої, щирої та активної молитви, починаючи видавати різноманітні вокальні, фонетичні структури, які часто нагадують мовні конструкції, а той загалом відображають одну з нині діючих, а також мертвих мов світу, при цьому не вивчаючи її. Сьогодні дедалі більше по всьому світі вчені фіксують явище, при якому людина переживає духовний та містичний досвід і починає раптово видавати послання/повідомлення на мові, яку вона не знає і ніколи не вивчала. Проте в безпосередньо

Глосолалія — це форма мовленнєвої активності, яка не відповідає структурі жодної відомої природної мови, але при цьому має впізнавані фонетичні, інтонаційні та ритмічні характеристики. Грецький термін *glossolalia* або *γλωσσολαλία* вперше системно описали німецький теолог Фрідріх Шлейєрмахер (праця «Über die Religion: Reden an die Gebildeten unter ihren Verächtern») у ХІХ столітті, а також англіканський теолог та публіцист Фредерік Вільям Фарар (праця «The Life and Work of St. Paul»). Сам же феномен описувався значно раніше, зокрема в тексті Нового Заповіту. Слово *glossolalia* складається з двох основних частин: *γλῶσσα* (глῶсса), що означає «язик» або «мова», та *λάλέω* (лалеō), що означає «говорити» або «розмовляти». У сучасній

науці глосолалія визначається як експресивне мовлення без фіксованої семантики, що може також не відповідати жодній натуральній мові, проте має мовні структурні характеристики. І в той же час вона не є випадковим набором звуків: дослідження показують, що глосолалічне мовлення структуроване, повторюване та підпорядковане певній внутрішній логіці. Попри різноманіття пояснень феномену найчастіше її пояснюють в якості форми мовленнєвої активності, яка не відповідає структурі жодної відомої природної мови, але при цьому має впізнаваності, фонетичні, інноваційні ритмічні та інтервальні характеристики. При цьому, глосолалія не означає какофонію – деяким випадковим набором фонетичних коливань відтворених людиною. Глосолалія, навідмінно, від какофонії, представлена окремо виділеною глосолалічною мовленнєвою структурою, що характеризується повторюваністю та підпорядкованістю відповідній фонетичній темпоральній логіці.

Лінгвісти Вільям Семерін, а також група дослідників університетів Ліону та Гейдельбергу наполягають на тому, що у глосолалії відсутня стабільна семантика, особливості якої можна було б простежити і виділити у певне правило, констатуючи її як певну закономірність. Водночас, як стверджує, доктор Семерін, що вона (глосолалія) використовує фонетичні патерни рідної мови, що яскраво свідчить про залученість мовного апарату без традиційної мовної продукції.

Найчастіше, коли описують глосолалію, зупиняються на харизматичному дарі інших мов, який вживаний в Новому Заповіті і зафіксований як явище в християнській традиції західного та і східного обрядів. Центральним новозавітним текстом, що описує такий дар – здатність говорити іншими мовами попередньо не вивчавши їх, описаний в Діях святих апостолів на свято П'ятидесятниці,

єврейського свята Шавуот. Отримавши від Христа, учні очікували особливе небесне послання, особливої сили, яка позначила б Божественну підтримку апостолів, що слугувала б знаком виконання Христової обітниці. При настанні Дня П'ятидесятниці, учні Христа з Назарету, перебуваючи на невинній молитві, раптом почали говорити іншими мовами не вивчаючи їх, як «Дух давав промовляти». В християнській традиції глосолалія презентована одним з харизматичних, надприродних еклезіологічних дарів Святого Духа. Це знак, дієвої Сили Святого Духу, що виходить за межі людського контролю. Нині найчастіше такий харизматичний декларують та практикують, богословськи обґрунтовують послідовники п'ятидесятництва (пентикосталізму), харизматичних євангелічних течій, а також харизматичних католиків. Власне, глосолалія може відображатись в даному контексті як говоріння мовами не вивчавши її, так і нечленороздільними фонетичними структурами, напряму не пов'язаних з мовою у лінгвістичному сенсі.

Усе більше число католиків, де найактивніше практикується містичний досвід, стверджують, що переживають «хрещення Святим Духом» з ознакою говоріння іншими мовами. Це змушувало католицьку церкву реагувати на це явище. Вже в «Катехізисі» 1992 р., з деякими правками у 1997 році, при Івані Павлі II, зазначалось у параграфі § 2003–2013, що дар Святого Духа включає в себе пророчі дари, а також говоріння іншими мовами. При цьому глосолалія визначається не як обов'язкова чи бажана, але цілком допустима практика духовного життя. В своїй енцикліці «*Christifidelis Laici*», папа Іван Павло II приділяє увагу харизматичному відродженню в християнстві і вважає таке явище «частиною духовного життя». При цьому глосолалії, на думку папи, «збагачують духовне життя спільноти». Під-

твердив цю точку зору навіть консервативний папа Бенедикт XVI і наголошував в документі «Pontifical Council for the Laity, 2003-2005, що глосолалії допустимі. Основна вимога – щоб вони не перешкождали основним церковним доктринам і органічно «інтегрувались у літургійне та пастирське життя». Папа Франциск у промові від 20 січня 2024 року під час публічної аудієнції заявив про те, що потрібно бути відкритим якомога більше «до дій Святого Духа» і тим самим благословив харизматичні настрої в католицькому середовищі, в т.ч. «глосолалії». Така позиція є деяким місіонерським кроком католицизму, який робить його універсальною системою для груп з різноманітними переконаннями, з різними духовними цінностями. Католицький богослов та письменник Ульф Екман, який донедавна був харизматичним пастором у шведському місті Упсали, у своїй книзі спільно з дружиною Брігітою Екман «The Great Discovery: Our Journey to the Catholic Church» виданою та опублікованою у 2018 році, описує свій перехід до католицизму через призму продовження дії Духа, який почався з глосолалій, ще з часу відкриття церкви Livets Ord у Швеції. Його досвід показує, що глосолалія – це не предмет критики в католицизмі, а чинник, здатний зміцнити його внутрішній кістяк, тим самим нахиливши до його лона харизматів та п'ятидесятників.

Яскраво вираженою практикою глосолалії є у протестантизмі (євангелістському християнстві) та харизматичному русі. П'ятидесятники стверджують, що наявність дару глосолалії – «говоріння мовами» є ознакою присутності Святого Духу. Ще з часу появи явища п'ятидесятництва, його прихильники вважають глосолалію в описі Дій апостолів, 2 розділу, не як виняткову, а як нормативну складову еклесійного життя. Подія П'ятидесятниці є патерном і зразком на який варто спиратись іншим цер-

ковним громадам. При цьому глосолалії постають не як тимчасовим, а постійним духовним явищем. На думку п'ятидесятників наявність в людини духовного досвіду глосолалії супроводжується «хрещенням Духом Святим» - єднання людини з Богом, під час якого, у віруючого виникає здатність говорити «іншою мовою». При цьому, тут мови постають не як лінгвістичні одиниці, а як нечленороздільні фонетичні вигуки, які здалека можуть нагадувати мову. Такі п'ятидесятницькі провідники, зокрема Дональд Джи та Рубен Торрей вважали, що таке злиття з Духом Святим може означати безпосередній контакт людини з Богом. Асамблея Бога – найкрупніше об'єднання п'ятидесятників у світі стверджує у своєму віросповідному документі «Statement of Fundamental Truth» 7 пунктом наступне: «Хрещення Святим Духом засвідчується початковим фізичним знаком говоріння іншими мовами, коли Дух Божий дає проголошення». Дане положення чітко розділяє глосолалію як чіткий маркер хрещення Святим Духом, а «дар мов» - означає служіння в громаді. Також в положеннях Асамблеї Бога, зокрема в документах таких як «Pentecostal Theology: A Reader», «Foundations of Pentecostal Theology» часто фігурує англomовний термін «yielded speech», що означає «мовлення, що віддане Духові», тим самим виокремивши його від лінгвістичної мови. Перше послання апостола Павла до Коринтян, 13 розділу, тексту Нового Заповіту, згадує «мови ангельські», тим самим апелюючи до тези, що глосолалія не обов'язково означає систему земної комунікації для передачі відповідної інформації. В документі «Віровчення УЦХВЄ» (саме так йменує найкрупніша п'ятидесятницька конфесія України) визначає глосолалію як «надприродне мовлення», щоб не вписати його в конотацію лише як психологічного та символічного явища.

Анкетні дані результатів соціологічних опитувань стверджують, що понад 70 мільйонів людей у світі повідомляють про досвід глосолалії. У США близько ¼ серед практикуючих християнство мають сакраментальний досвід говоріння мовами. Соціолог Янг Фенанг у праці «Religion in China: Survival and Revival under Communist Rule» констатує: попри контроль над релігійним життям з боку влади комуністичного Китаю, все більша кількість домашніх китайських церков мають число пережитих досвід говоріння мовами як фактичними лінгвістичними явищами, так і нечленороздільними говоріннями, тобто глосолальними фонемами. Куди більш колоритніше в цих питаннях проявляють себе католицькі та протестантські церкви в Латинській Америці: там глосолалія – частина релігійної культури, духовний тренд, який можна простежити як в житті різноманітних аскез, духовних практик орденів, так і нетрадиційних культах, на кшталт «санта муерти». В грецькому ортодоксальному досвіді ісихазму, глосолалія все активніше проявляє себе в православному житті, хоча й не настільки яскраво вираженою. Всі ці факти свідчать про одне – «глосолалія» не є маргіналізованим духовним явищем, що характеризується життям та практикою окремих релігійних сект та течій, а радше стабільним елементом глобального релігійного досвіду. Таким чином попри популярні уявлення більшості, зокрема в Україні в тому числі, що глосолалія існує лише в п'ятидесятництві та харизматичному русі не відповідає дійсності.

Історичні джерела свідчать, що первісні християни перші V століття активно практикували харизматичні дари, зокрема глосолалію. Переживання тісного духовного досвіду з надприродним, в непростих для них соціально-політичних умовах римської імперії при Діоклетіані та Нероні, глосолалія ви-

ступала при цьому деяким енергетичним духовним зарядом в умовах труднощів та переслідувань. Середновічні містики, такі як Мейстер Екхарт, богослов Тома Аквінський, полеміст Джироламо Сванарола, а також вчена-монахиня Гільдегарда Бенганська мали досвід глосолалії і практикували її активно і часто. Зокрема, остання дослідниця та містикія, описувала мовні переживання та видіння в своїх духовних практиках та щоденниках.

І справді: для християнства говорити іншими мовами відіграє навіть якщо не ключову, проте важливу роль: теологічно, це означає перевагу Божої благодаті над людськими діями та ініціативами. Божа сила володіє та скеровує людину у відповідну духовну царину і остання виступає ретранслятором, передавачем Божественної волі. Дуже часто, люди наділені глосолаліями, практикують містичні видіння, пророцтва. Стан зміненої свідомості у багатьох практикуючих глосолалію дає можливість бачити незвичні речі, споглядати духовний світ, пророкувати, відкривати окремі речі, що можуть трапитись у майбутньому. Переживаючи говоріння іншими мовами, віруючий досягає такого явища завдяки глибокій молитві, у якій раціональні конструкції, константи, формули поступаються внутрішньому, глибинному переживанню. Також такий досвід слугує індикатором того, що духовне життя не зводиться лише до рефлексії інтелектуального знання.

XX століття ознаменувалось розвитком герменевтики, семантики та нейрофізіології. Сучасні філософські системи, зокрема Франкфуртська школа в творчості Юргена Габермаса та Теодора Адорно формували підхід мультикультурний та мультисистемний у ліберальному суспільстві. Одним з критеріїв, який ставав каменем спотикання для порозуміння людству, суспільства в цілому, стало мовне різночитання. Підведення лінгвістики

до логічної системи означало, що понятійна логіка відображає конкретний предмет думки або явища, в якому відсутні двозначні або полізначні сенси. Такі підходи спонукували до інтересів та зацікавленості в нейрофізіології.

Глосолалія в вищезгадану добу стала одним із фактичних предметів наукового вивчення в різних наукових школах. У 1972 році канадський вчений лінгвіст Вільям Семерін опублікував дослідження під назвою "Tongues of Men and Angeles". Його група проаналізувала понад 50 годин аудіокасет з записами людей, які промовляли глосолалії на різноманітних досвідних сеансах, з різних континентів та країн, зокрема зі США, Канади, Нідерландів та Пуерто Рико. Провівши ретельний лінгвістичний аналіз аудіозаписів практикуючих, вчений прийшов до висновків про те, що структурні одиниці глосолалій не мають статичної морфології, правил синтаксису, наявність фонем співзвучних до рідної мови практикуючого; проте у більшості випадків констатується ритмічна організація близька до мовної. Доктор Семерін стверджував на підставі ряду досліджень та аналізу феномену, що віруючі, які практикують глосолалію, практикують не мову, а деяку форму, яку слід вважати імітації мовної форми. Проте, більшість дослідників та богословів не інтерпретують глосолалію як щось помилкове, негативне, небажане, фіктивне або таке, що слід було б викреслити з повсякденної практики, духовного життя. Навпроти: професор психології Стенфордського університету, доктор Джон Кілстон надав оцінку глосолалії не як паталогічний стан, а дисоціативний, такий що характеризує стан психіки людини під час глибокої медитації. Як зазначає у своєму висновку, професор Кілстон, немає клінічних підстав вважати глосолалію психічним захворюванням.

У 2006 році до вивчення глосолалії знову повернулись і група

вчених з університету Пенсильванії під кураторством професора Ендрю Ньюберга та Марка Волдмена вирішили провести SPECT-дослідження проаналізувати стан мозку тих, хто під час молитви та інших глибоких духовних практик відтворюють глосолалії. Проаналізувавши результати комп'ютерної томографії, не було констатовано у практикуючих відсутність здатності до відтворення синтаксичних мовних структур. Фотографічні знімки показали лише зниження активності префронтальної кори, підвищену активність лімбічної системи зі збереженням мовної моторики.

Психологічні дослідження Ральфа Гука, Петера Гілла, а також Бернарда Спілки оприлюднені в 2018 році в роботі «The Psychology of Religion, Fifth Edition An Empirical Approach» показують корисність глосолалії. Новітні психологічні дослідження вищезгаданих вчених підтвердили факт, що досягаючи її, констатуються в людині покращення її біофізіологічних показників: зниження рівня стресу та тривожності, особливо в непередбачуваних ситуаціях; в філософсько-психологічному – більшість респондентів заявили, що переживають сенс в житті, маючи досвід «говоріння мовами». Таким чином, феномен глосолалії є унікальним духовним, нейрофізіологічним явищем, яке залишатиметься предметом осмислення, досліджень, практики. Однак, чи практикується глосолалія лише в християнстві? Як описують глосолалію безпосередньо практикуючі і які її письмові форми можна зафіксувати? Відповіді на ці питання спробуємо відобразити в подальших публікаціях.

Автор: Євген Распопов

ЕПОС ПРО ГІЛЬГАМЕША:

БЕЗСМЕРТЯ, ЯКОГО НЕ ДОСЯГЛИ

МІФОЛОГІЯ ТА
САКРАЛЬНІ
ТЕКСТИ

Ще задовго до появи філософських систем, богословських доктрин і раціональних теорій про сенс буття людина вже формулювала для себе головну, найболючішу проблему: чому життя обмежене смертю і чи можна цю межу подолати. Саме

з цієї екзистенційної тривоги народився Епос про Гільгамеша — текст, якому понад чотири тисячі років, але який і досі не втратив інтелектуальної та духовної актуальності. Це не просто найдавніша збережена епічна поема людства, а глибока

релігійно-філософська рефлексія над межами людського існування, над співвідношенням тіла і пам'яті, смертності й слави, божественного задуму та людського вибору.

Гільгамеш у жодному разі не постає ідеальним героєм. Він — напівбог і напівлюдина, цар Урука, наділений надлюдською силою, але водночас жорстокий, свавільний і самовпевнений. Його влада не знає меж, а бажання — стримувальних механізмів. Саме тому ця постать така переконлива: шлях Гільгамеша починається не з мудрості, а з тиранії. Лише страх смерті — не абстрактний, а пережитий тілесно і психологічно — поступово робить його по-справжньому людяним.

Релігія Месопотамії: світ, у якому безсмертя — привілей

Щоб зрозуміти смислове ядро епосу, необхідно врахувати специфіку давньомесопотамської релігійної свідомості. Це була політеїстична система, позбавлена уявлення про морально досконалого бога. Боги Месопотамії не були взірцем справедливості чи милосердя: вони сварилися, обманювали, діяли з примхи і часто змінювали власні рішення. Людина в цьому світі не мала онтологічної цінності сама по собі — вона існувала як істота підлегла, створена для праці, служіння й підтримання космічного порядку.

У межах цієї релігійної картини

світу безсмертя належало виключно богам. Навіть герої, навіть напівбоги залишалися смертними. Саме ця радикальна межа між божественним і людським становить фундаментальний конфлікт епосу.

Гільгамеш і Енкіду: дружба як релігійний досвід

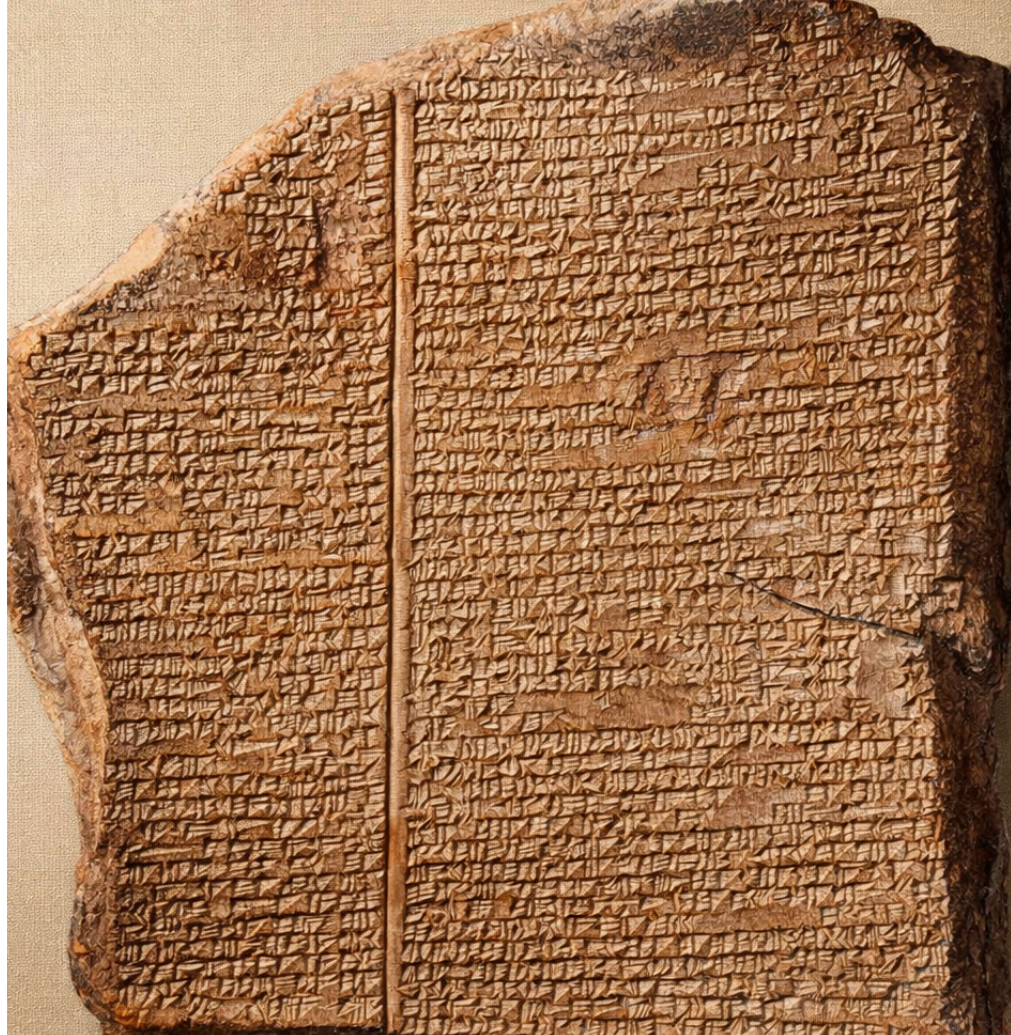
Поява Енкіду — дикої людини, створеної богами як протипага надмірній силі царя Урука, стає поворотним моментом поеми. Їхній початковий конфлікт переходить у глибоку дружбу, яка вперше відкриває Гільгамешу вимір людських стосунків. Саме дружба, а не божественне походження чи царська влада, формує в ньому здатність до співчуття та усвідомлення меж.

Смерть Енкіду — центральна подія епосу — має значення, яке значно перевищує межі сюжету. Це не просто втрата друга, а екзистенційне одкровення. Гільгамеш уперше стикається з реальністю власної смертності. Сцени розкладу тіла, жах перед тлінням, страх перед похмурим і безрадісним потойбіччям Месопотамії руйнують його колишню впевненість. Від цього моменту його втеча — це втеча не з міста, а від невідворотної долі.

Утнапіштім і межі винятку

Пошук безсмертя приводить Гільгамеша до Утнапіштима — єдиної людини, яка отримала вічне життя. Його історія пов'язана з міфом про Потоп: за порадою бога мудрості він врятувався від всесвітнього знищення і був нагороджений богами безсмертям. Проте епос наголошує на принципово важливому моменті: безсмертя Утнапіштима — це не нагорода за моральну досконалість і не шлях, який можна повторити. Це унікальний божественний виняток.

Гільгамеш зазнає поразки у всіх випробуваннях. Він не здатен подолати навіть сон — найпростішу

форму забуття, — а згодом втрачає рослину молодості, яку поїдає змія. Символіка прозора й жорстка: природа оновлюється, людина — ні.

Безсмертя як помилкове очікування

Епос про Гільгамеша не пропонує рецепта перемоги над смертю. Навпаки — він демонструє хибність самого прагнення фізичного безсмертя. Давня месопотамська релігія була радикально чесною: вона не обіцяла раю після смерті, не компенсувала земні страждання потойбічною нагородою. Світ мертвих — це тінь, мовчання і забуття.

Саме тому єдиною можливою формою «спасіння» стає пам'ять у світі живих. Коли Гільгамеш повертається до Урука і показує мури міста, він робить своє головне відкриття:

людина смертна, але її діяння можуть пережити тіло.

Чому цей текст залишається актуальним

Для сучасного читача епос є не

архаїчною легендою, а інтелектуальним викликом. Він ставить під сумнів ідеї технологічного безсмертя, застерігає від втрати людських зв'язків заради ілюзорного індивідуального спасіння і пропонує одну з перших чесних відповідей на екзистенційне питання — без обіцянок і втішних міфів.

Гільгамеш не отримує того, за чим вирушав. Але він повертається іншим. Він більше не шукає втечі від смерті — він приймає її як умову сенсу. У світі, де боги мовчать або граються людськими долями, найбільшим досягненням стає не безсмертя тіла, а пам'ять про людське життя, вписана в камінь, слово і місто.

І, можливо, саме тому ім'я смертного царя Гільгамеша ми пам'ятаємо й сьогодні, тоді як імена багатьох його богів збереглися лише в академічних довідниках.

Автор:
Артем Суходольський

